

HALKLA İLETİLEME VE İHTİSAS BAKANLIĞI
CER. BAŞKANLIĞI
Sayı : 16809
Tarih : 03.03.2026

- 41548

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Türkiye'de kadınların çalışma yaşamına katılımının önündeki en büyük engellerden biri kamusal ve ücretsiz kreş hizmetlerinin yetersizliğidir. Çocuk bakımının büyük ölçüde kadınların omuzlarına bırakıldığı mevcut sistem, kadınların istihdamdan çekilmesine ve ekonomik bağımsızlıklarını kaybetmesine yol açmaktadır.

Bugün Türkiye'de asgari ücret yaklaşık 28 bin TL, en düşük emekli aylığı yaklaşık 20 bin TL seviyesindedir. Buna karşın büyük şehirlerde ve sanayi bölgelerinde özel kreş ücretleri aylık 20-30 bin TL'den başlamaktadır. Bu tablo, özellikle düşük ve orta gelirli aileler açısından çocuk bakımını neredeyse imkânsız hâle getirmektedir. Kreş ücretlerinin asgari ücretle yarıştığı koşullarda pek çok kadın ya çalışmayı bırakmakta ya da çalışma yaşamına hiç girememektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve OECD verileri Türkiye'de kadınların işgücüne katılımının birçok ülkenin gerisinde olduğunu göstermektedir. Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranı yaklaşık %35 civarında seyretmektedir. Bu oran OECD ülkelerinde ortalama %60'ın üzerindedir. Aradaki farkın en önemli nedenlerinden biri kamusal bakım hizmetlerinin yetersizliği ve bakım yükünün kadınların üzerine bırakılmasıdır.

Özellikle tekstil, gıda ve hizmet sektörü gibi kadın emeğinin yoğun olduğu işyerlerinde kreş bulunmamakta, olan az sayıdaki kreşten ise vardiyalı çalışan ebeveynler yararlanamamaktadır. Kadın işçiler uzun mesailerle çalışmak zorunda kalırken, çocuk bakımını çoğu zaman yaşlı aile üyeleri üstlenmektedir. Ancak yaşlıların sağlık ve bakım sorunları nedeniyle bu durum sürdürülebilir değildir. Bu koşullar kadınların hem fiziksel hem ruhsal olarak yıpranmasına, yoğun stres ve depresyon sorunları yaşamasına yol açmaktadır.

Mevzuatta işverenlere kreş açma yükümlülüğü 150 kadın çalışan şartına bağlanmıştır. Bu düzenleme hem ayrımcıdır hem de pratikte uygulanmamaktadır. Pek çok işyerinde çalışan sayısı bu sınırın altında tutulmakta, sınırın üstünde olan yerlerde ise denetim eksikliği nedeniyle yükümlülük yerine getirilmemektedir. Ayrıca bu yükümlülüğün yalnızca işverenlere bırakılması, bazı işverenlerin kadın işçi çalıştırmaktan kaçınmasına da neden olmaktadır.

Oysa çocuk bakımı kamusal bir haktır ve devletin doğrudan sorumluluğundadır. Kadınların eşit ve özgür biçimde çalışma yaşamına katılabilmesi için mahallelerde, organize sanayi

bölgelerinde, fabrikalarda ve kamu kurumlarında 7/24 açık, ücretsiz ve nitelikli kreşlerin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Kadın emeğinin görünmez kılındığı, bakım yükünün kadınlara dayatıldığı bu sistem sürdürülebilir değildir. Kreş hizmetlerinin kamusal ve erişilebilir olmaması, kadın yoksulluğunu derinleştirmekte ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini büyötmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye genelinde kamu kurumlarına, belediyelere ve özel sektöre ait toplam kreş sayısı kaçtır? Bunların illere göre dağılımı nedir?
- 2) Son 10 yılda çocuk bakım sorumluluğu nedeniyle işten ayrılan kadın sayısı kaçtır?
- 3) Türkiye’de ortalama özel kreş ücretleri illere göre ne kadardır? Bu ücretlerin asgari ücretle karşılaştırmalı analizi yapılmış mıdır?
- 4) Mevzuata göre 150 çalışan bulunan işyerlerinde kreş açma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu kapsamda kreş açma yükümlülüğü bulunan işyeri sayısı kaçtır? Bu işyerlerinden kaçı yükümlülüğünü yerine getirmektedir?
- 5) Kreş açma yükümlülüğünü yerine getirmeyen işyerlerine son 5 yılda uygulanan idari yaptırımlar nelerdir? Kaç işyerine ceza uygulanmıştır?
- 6) Vardiyalı çalışan işçilerin çocuklarının yararlanabileceği 7/24 açık kamu kreşleri kurulmasına yönelik bir çalışma var mıdır?
- 7) Organize sanayi bölgelerinde ve büyük fabrikalarda kamusal kreşler kurulmasına ilişkin Bakanlığınızın yürüttüğü bir proje bulunmakta mıdır?
- 8) Kadınların işgücüne katılımını artırmak amacıyla mahalle temelli ücretsiz kreşler açılması yönünde merkezi bütçeden ayrılan kaynak ne kadardır?
- 9) Kreş yükümlülüğünün 150 çalışan şartı yerine toplam çalışan sayısına göre düzenlenmesi ve kamusal bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması konusunda bir yasal düzenleme planlanmakta mıdır?
- 10) Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranının ILO ve OECD ülkelerinin oldukça gerisinde kalmasının nedenleri konusunda Bakanlığınızın yaptığı bir değerlendirme var mıdır? Bu farkın kapatılması için hangi somut politikalar uygulanacaktır?